

Kurteya medyayê ya projeyê ji bo piştgirîkirina girêdanên mexdûran

Nivîsîna hejmarê: 2 || ji 1ê Çîrûskê 2023 heta 31ê Adarê 2024

Holanda, Den Haag, Xwepêşandana Pêşîn a ICJ
10 Cotmeh 2023

Têgihîştina Giştî:

Destpêk:

mafên mirovan û tevgera siyasî ya ku ji êş û azarên malbatên wendayan derdikeve/ bi darê zorê û windayan/ binçavkirî/ Pirsgirêka girtî û kesên bi darê zorê hatine windakirin yek ji mijarên herî hesas û mirovî ye di Sûriyeyê de, ji ber ku bi hezaran malbat ji ber tunebûn û windabûna hezkiriyên xwe di girtîgehên ku ji aliyê aliyên nakokiya Sûriyeyê ve tîn birêvebirin de ne, ji ber vê yekê rastî îşkence û muameleya xerab tîn û darizandinên adil tune ne.

Tevgera Lîncê ya ji aliyê malbat û xizmên windayan û bi zorê hatin windakirin ve hat avakirin, vîna xurt a lêgerîna li rastî û edaletê nîşan dide, ji bo daxwaza tawilê berdana hezkiriyên xwe û eşkerekirina aqûbeta windayan, çalakiyên aştiyane lidar dixin.

Têkoşîna aştiyane ya malbatan ji aliyê rêxistinên mafên mirovan ve tê destekkirin, ji ber ku hewldanên bêdudilî yên malbat û komeleyên qurbanîyan îradeya sûriyeyîyan a gihandina rastî û edaletê nîşan dide, da ku dozên girtin, windakirin û windakirina bi darê zorê û windabûnê di têkoşîna mafên mirovan û azadiyên bingehîn de navendî bimînin.

Ev belge bi dayîna madî ya ji aliyê Yekîtiya Ewropayê ve hat amadekirin. Naveroka vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide

Der barê komeleyên mexdûran de

Malbatên Ji Bo Azadiyê:

Malbatên Ji bo Azadiyê tevgerê ku malbatên girtî û mirovên bi zorê hatine windakirin tîne cem hev, ku kur û keçên xwe bi awayên cuda li ser destê partiyên cuda ji bo tevliheviya Sûriyeyê winda kirine.

Ev tevger di Sibata 2017'an de li Cenevreyê ji aliyê 5 jinên ji malbatên girtî, binçavkirî, wendakirî û bi zorê hatin windakirin ve hat destpêkirin.

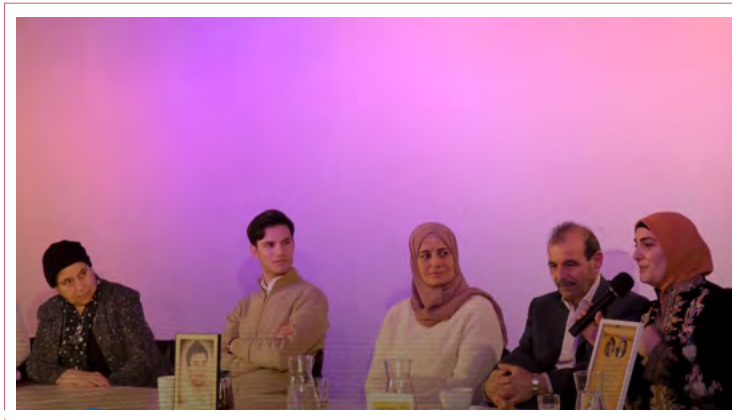

Tevger heta roja îro ji bo pêşxistina hişmendiya giştî dixebite da ku her malbatek xwedî kesayetê ku tê girtin, girtin an jî bi darê zorê ji holê rabe, bêyî ku nijad, ol, mezheb an jî baweriya siyasî û bîrdozî be, bi armanca zextê li hemû aliyên aloziya Sûriyeyê bike, çî herêmî be çî jî navneteweyî be da ku daxwazên malbatên girtî, girtî, windakirin û bi darê zorê yên jinan pêk bîne.

Malbatên Ji bo Azadiyê ji sala 2017'an ve zêdetirî 100 kampanyayên promosyonê di asta herêmî û navneteweyî de bi beşdarbûna 250 malbatên windayan li Sûriyê û bi sedan çalakvanên Sûriyeyî li Sûriye, Lubnan, Tirkiye, Almanya, Amerîka, Fransa, Belcîka û Birîtaniya yê bi rê ve birin.

Komeleya Malbatên Qesrê:

"Komeleya Malbatên Qesrê" ji malbatên qurbanîyên ku di bin îşkenceyê de jiyana xwe ji dest dane pêk dihat. Wênesazê Sûriyeyî ku wêneyên ku êşkenceya li girtîgehên Sûriyeyê belge dike parve kir, bi rêya wêneyên ku Qeyser jê veqetandiye, hatin naskirin.

Vê komeleyê daxwaza darizandina îxlalkarên hiqûqê yên li Sûriyeyê dubare dike, Hemû qurbanîyên "Komara Ereb a Sûriyeyê" ku di wêneyên Qesrê de derketine holê tîne hesabandin, Ji kur û keçên "malbatên Qesrê"

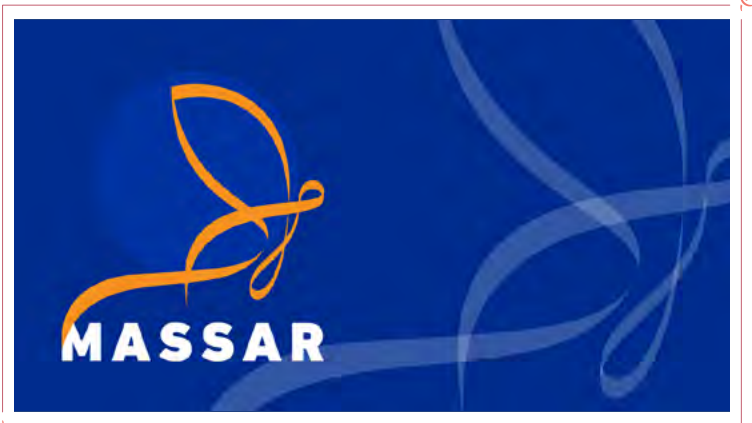
Beşa belgekirinê ya Komeleyê bi giranî dixebite da ku alîkariya malbatên Sûriyeyî bike ku wêneyên hezkiriyên xwe yên di wêneyên Qesrê de tespît bikin û alîkariya hiqûqî bidin wan.

Lîga sozê dide ku heta azadiya hemû girtiyên wijdanî daxwaza mafan bidomîne û tevkariyê li avakirina aştiya sivil a li Sûriyeyê bike, Her wiha girêdayî pêşvebirina rastî û edaletê di doza girtiyên li Sûriyê de ye.

Komele di Sibata 2018 ' an de ava bû, ji aliyê 11 malbatan ve, û berfireh kir ku nêzî 85 malbat tê de hebin, Hejmara malbatên têkildar her ku diçe zêde dibe.

Massar:

Saziya Malbatên Mesar destpêkê di Nisana 2019' a de bi navê "Hevgirtina Malbatên Kesên Ku Hatine Revandin û Revandin ên Dewleta Îslamî ya Iraq û Şamê" ku ji xizmên kesên ku di navbera salên 2013 û 2019'a de di dema kontrolkirina herêmên li Sûriyeyê de ji aliyê komê ve hatibûn revandin, ava bû.

"Massar" ji destpêka xwe ve li ser sê axtan dixebite, Belgekirina dozên kesên hatine revandin û navên kesên ku hatine revandin, Tore bi malbatên revandî û revandî re da ku çalakiyêke rêxistinî û bi bandor li ser doza wan pêk were, her wiha ji bo rêgirtina li ber sedema kesên revandî û girêdana wê bi pirsgerêka giştî ya windabûn û windayan li Sûriyê.

Însiyatîfa Taafi:

Taafi ku di sala 2017'an de ji aliyê kesên ku li Sûriyeyê bi keyfî hatine girtin ve hatiye avakirin, armanc dike ku piştgirî û parastinê bide kesên ku ji qedexeyên binçavkirinê xelas bûne, Bi karibin têkoşîna xwe ya ji bo edalet, hesabpîrsîn û mafên mexdûran ji nû ve bidin destpêkirin û li Tafa'i parêzeriyê bikin ku dest ji girtin û îşkenceyên kêfî berdin û azadiya ramanê û mafên mirovan ewle bikin.

Sinerjî:

Înîsiyatîfeke civakî ye ku ji bo mexdûrên şerê li Sûriyeyê edaletê pêk bîne, bi karibin xwe temsîl bikin û xwedî li mafên xwe derkevin û bi awayekî aktîf tevli xebatên hesabpîrsîn û edaletê bibin.

Komele di 11 'ê Adara 2021'an de ji aliyê komek qurbaniyên Sûriyeyê ve hat avakirin,

Li ser vê yekê nêzikatiya rêxistina civakê ya birêxistinkirina berxwedêran û pêşxistina kapasîteyên wan û tevlikirina wan di avakirina plan û siyasetê de û pêkanîna çalakiyan bi armanca derxistina rastiyan berpîrsiyarî, û dadmendî.

T'azur di çarçoveya Peymana Heqîqet û Edaletê de cih digire û endamê Komîseriya Bilind a Mafên Mirovan a Mafên Mirovan a Neteweyên Yekbûyî ye û her wiha tora navneteweyî ya mexdûr û mirovên ji bînpêkirinên giran ên mafên mirovan rizgar bûne (INOVAS) e.

t'azur ji bo belgkirina hemû bînpêkirinên mafên mirovan li Bakur û Bakurê Rohilatê Sûriyê, parastina delîl, belge û şahidiyan da ku tevkarîyê li rastî, hesab û edaletê bike, ji bilî xurtkirina kapasîteyên qurbaniyan û parastina dozên wan, da ku civakeke ku doza mafên xwe dike ava bike.

Malbatên Heqîqet û Edaletê:

Partiyekê Sûriyeyê ye ku di sala 2021 ' a de bi awayekî fermî li bajarê Antakya yê başûrê Tirkîyeyê dest pê kir.

Ku ji aliyê malbatên windayan û bi darê zorê li Sûriyeyê hatin windakirin, rêxistin di Cotmeha 2022'a de lîsansa birêvebirina komeleyên Tirkîyeyê girt û li Antakya yê buroya fermî vekir.

Yek ji armancên wê: Parêzvaniya ji bo mafên girtî û hikûmxwaran ên li Sûriyeyê bi zorê hatin windakirin, tevî daxwaza serbestberdana wan , eşkerekirina çarenûsa wan, tevkarîya bilindkirina hişmendiya herêmî û navneteweyî ya li ser doza wan, da ku malbatên xwe doza mafên xwe bikin, piştgiriya hiqûqî, derûnî û aborî bidin malbatên qurbaniyan, belgkirina dozên windakirina bi darê zorê, îşkence û tundiya cinsî, destekdayîna hewldanên pêşxistina dadmendiya veguhêz û mekanîzmayên hesabpîrsînê li Sûriyê, her wiha destekdayîna civaka penaber û koçber, bi taybet jin û zarok, bi awayekî derûnî û qanûnî, pêşxistina wekheviya di navbera jin û zilaman de û belavkirina çanda hevweletîya wekhev.

Min berde Min azad bike:

Di sala 2017'a de wek mala jinên ku bi rêya danûstandinan ji girtîgehê derketine, rêxistineke femînîst a sîvîl a bê femînîst a ji Sûriyeyê hatiye avakirin, Neçar man ku li bakurê rojavayê Sûriyê bicîh bibin. Ji bilî hin jinên ku piştî ji hevserê xwe veqetiyên an jî ji malbatên xwe dûr ketin hatin herêmê, ji ber stigmaya ku bi kesên di girtîgehê de hatine girêdan (hinek jî bi zarokan re)

NAVENDA NÛÇEYANNavenda yekemîn li Kafr Nabl / Suriyê hate vekirin, bi armanca piştgirî û bidestxistina mayînan di civakên nû de piştî "başbûna" derûnî ya ezmûnê û bihêzkirina wan da ku biryaran der barê rêya jiyana wan de bidin, Kar bi qasî du salan dom kir û bi rawestandina danûstandinên girtiyên re min dest bi kar kir bi kesên ji tundiya fizîkî, derûnî û cinsî û kesên ku jê bandor bûne û her wiha kesên ku di bin bandora wê de mane û li Kafrê Texarimê navendek hate avakirin, lê bi berdewamkirina operasyonên leşkerî re û piştî ku navenda wan hate topbarankirin biryara veguhastina ber bi bajarê Efrînê ve hat dayîn.

Harrnî di sala 2019'an de li Efrînê bi vekirina buroya rêxistinê re xebatên xwe yê wek rêxistineke femînîst ji bo bihêzkirina kesên ji tundiya rizgar bûne didomîne û piştî ku nanopêjê wê yê kevneşopî bi zorê hat windakirin jî di nav de malbatên kesên ku di bin çavan de hatine girtin û malbatên windayan jî di pêşengiya jinekê de ne.

Her wiha ji bo ku jin di astên cuda de xwe bigihînin cihên biryardayîne û li ser bernameyên aştiya sîvîl û entegrasyona civakê ya bi pêşengiya jinan xebat bèn meşandin û xebatên jinan bèn pêşxistin.

Rojanekirinên herêmî û navdewletî li ser mijara windahiyên bi darê zorê li Sûriyê:

Dadgeha Navçeya Laheyê di 22ê Çileyê 2024an de di doza Dozgeriya Giştî ya Holandayê de derbarê Mistefa A. (endamê Lîwaya Qudsê) ji ber sûcên li dijî mirovahiyê û sûcên şer û beşdarbûna wî di çalakiyên milîsên Lîwaya Orşelîmê de biryara sûcdariyê derxist, nemaze girêdayî girtineke tund û îşkencekirina welatîyekî sivîl di Çileyê 2013'a de li kampa Neirab a Helebê.

Dadgehê 12 sal cezayê girtîgehê da bersûc. Bi sûcên li dijî mirovahiyê û sûcên şer ên bi rengê bêparhiştina ji azadiyê (weke aktorekî yekser), îşkenceya li girtîgehê (weke şîrîkekî şîrîkatîyê), her wiha ji ber tevîbûna wî (weke lîder) li "rêxistina sûc", bi armanca sûcên li dijî mirovahiyê û sûcên şer tîn kirin.

Ev biryar ji bo qurbanî û kesên ji tawanên navneteweyî yên li Sûriyê rizgar bûne, gaveke girîng a dadmendiyê nîşan dide û giringiya girtina kesên ku bi tawanên bi vî rengî hatine tawanbarkirin, tîne ziman.

Dîrektorê Giştî yê Navenda Ragihandin û Azadiya Çapemeniyê ya Sûriyeyê parêzer Mazen Derwîş got, "Bi darizandina kesên ji sûcên giran berpirsyar tîn darizandin, ji bo avakirina aştiya mayînde ya li Sûriyeyê gaveke krîtîk e. Bi xurtkirina kanalên hevkarîyê di navbera rêxistinên mafên mirovan û desthilatdarên herêmî yên Sûriyeyê de, em dikarin tevkarîyê li ewlehî û aramiya Sûriyeyîyan û civakên mêvandar ên li gelemperîya cîhanê bikin.»

Ev doz cara yekem e ku endamekî milîsekî dilsozê hukûmeta Sûriyeyê li Holandayê rûbirûyê dadgehkirinê dibe û di warê awayê ku qurbanîyan têde beşdar dibe û girînge û ji ber ku ew pêşînyarek qanûnî destnîşan kiriye Doz li ser giliyê Navenda Sûrî ya Çapemenî û Azadiya Derbirînê di Hezîrana 2020'an de dest pê kir û tê de tîma SCM'ê dosyaya bersûc lêkolîn kir û bi riya databasa xwe agahî û delîl pêşkêşî rayedarên Holandayê kir.

Dîwana Dadwerî ya Navnetewî roja Pêncşemê 16'ê Mijdara 2023'a biryar da ku divê Sûriye bernameya êşkenceyê rawestîne ku ji sala 2011'a vir ve bi deh hezaran kes kuştine.

Dadgehê got ku divê Sûriye "hemû tedbîrên di hêza xwe de bigire da ku rê li ber kiryarên îşkence û kiryarên din ên hovane, nemirovî a jî xirabkirina dermankirin an jî cezakirinê bigire."

Dadgehê her wiha biryar da ku Sûriye têkildarî êşkenceyê divê 'pêşî li tinekirina ti delîlan bigire û mîsoger bike ku were parastin'.

Biryara dadgehê ji bo malbatên girtî û mexdûran nerazîbûnek bû û hevî dikir ku biryareke ku garantiya wê dide hemû tedbîrên ku aqûbeta girtî û mexdûran eşkere bike, derbixîne holê.

[Ehmed Helmy got](#) Ji windabûna bi zorê xelas bû û damezrênerê însyatîfa Taafî :

«Qebûlkirina tedbîrên demkî yê dadgehê delîlên berbiçav ên tirsandina sûcên îşkenceyê yê dewleta Sûriyeyê ye ku sistematîk û berfireh dimîne. Ez ji zimanê lawaz ê desthilatdar aciz im û li bendê me ku tedbîrên zêdetir werin derbaskirin ku dê bibe alîkar ku rêjîma Sûriyeyê dest ji bikaranîna îşkenceyê berde.»

Ji aliyê xwe ve Xoloud Helmy ji malbatan ji bo azadiyê ev nirxandin kir: "Jiyana girtiyan û salên ku ji wan hatin windakirin, bi biryarên ku derxistine re, ji aliyê dadgehê ve cidiyeteke mezintir heq kiriye. û rejîmeke bi vê asta tawanbariyê ku bînpêkirinên der heqê girtî û malbatên wan de pêk tîne û berdewam dike, nekariye delîlan di destê we de bibêje, pêwistiya me bi çalakî û biryarên cidî û hişk heye ku darizandinên adil ji Bo Esed û rêjîma wî misoger dike û ji bo girtî, winda û malbatên wan beşeke biçûk a edaleta ku em li bendê ne, vegeînin.»

Beşa Destkeftiyan

Çalakiyên parêzvaniyê:

Malbatên Heqîqet û Edaletê bi rêya nûnerên xwe beşdarî hemû civînên tîma damezrîner a Weqfa Diyarkirina Çarenûsa Windayan li Sûriyê bûn di dawîya Hezîrana 2023an de ji bo damezirandinê dengdan hat kirin û di 28ê Mijdara 2023an de li Dîlokê di navbera endamên koma damezrîner û endamên Malbatên Heqîqet û Edaletê de civîna dualî pêk hat û li ser saziya nû nêrîn hatin guhertin û daxwazên malbatên mexdûr hatin girtin [Lîsteya rayeyên saziyan û diyarkirina navendên wê](#) Evê rêxistinê pêşîyarên xwe jî di bareya serokatîya weqfê û taybetmendiyên serokê weqfê de pêşkêş kir û tekez kir ku divê ew xwedî ezmûn û zanîna dîplomasî be di bareya qanûnên navdewletî û qanûna navdewletîya mafên mirov de û ji bilî hesasiyeta taybetî ji pirsên windabûyîyan re û navendîbûna rola kesên windabûyî û qurbanî û malbatên wan û têgihîjtina çarçêweya dîrokî û kulturî ya pirsên kesên windabûyî li evê deverê li cîhanê Eger taybetmendiyên ku di van pêşîyaran de hatine gotin pêk werin, dibe ku pisporîya bi erebî jî nîrxek zêde û ne girîng be ku mirov dikare bifikire. divê ew ne ji welatên cîranên Sûriya be û nebe yek ji welatên ku di şerrê Sûriya de beşdar in û gerek ew di evî biwarî de bihê tecrubekirin.

Bala xwe bidinê ku endamên tîma damezrîner di 6 'ê Adara 2024'a de ji bo bi endamên Meclîsa Giştî re hevdîtîna pêk binin û geşedanên piştî civîna berê û piştî derxistina lîsteya desteyê nîqaş bikin serdana bajarokê Rihanliyê kirine.

Malbatên Heqîqet û Edaletê jî bi Nûnerê Taybet ê Sûriyê Geir Pedersen re civînên ferazî yên asayî li dar xistin da ku hin mijarên nû li Sûriyê wekî derxistina [Efûya Giştî](#) Biryarnameya bi Hejmara 36. Û, [Betalkirina Dadgehên Qada Leşkerî](#) û hemû geşedanên herêmî û navneteweyî yên ku bandorê li rewşa Sûriyê bi taybet dikin.

Li ser navê Meclîsa Malbatên Qesrê ku ji aliyê Xanim Meryem Hallaq ve tê temsîlkirin, [di nava diyalogekê de](#) “Li Dîasporayê civîna Suryaniyan - Hêviya Nûbûyî” Ev civîn bi sponseriya Koma Koordînasyona Sûriyeyê ya Rêxistina Efûyê ya Navneteweyî “Amnesty Germany” 2 Aralık 2023 tarihinde Almanyayê da Berlinê de.

Di civînê de Xanim Meryem çîroka girtina kurê xwe Eyhem piştî ku derket xwepêşandan vegot û wiha lê zêde kir: “Li Fakulteya Tipê ya Zanîngeha Şamê master dixwend, beriya ku çalakiya xwe biguherîne da ku şehîdên şoreşê li navendeke mafên mirovan di wê demê de belge bike, beriya ku ew û hevalên wî di sala 2011’ê de bêne berdan.”

Li Zanîngeha xwe dîsa hat girtin û li Fakulteya Tipê ya ku di nava zanîngehê de veguheriye şaxa ewlehiyê îşkence lê hatiye kirin û bal kişand ku Yekineya Xwendekarên Fakulteyê kesên ku îşkence li Ayham û hevalên wî dikirin heta 5 roj piştî binçavkirina wî di destê wan de îşkence dikirin.

Diyar kir ku hevpişeyekî wî yê girtî ji wan re gotiye heta ji hiş çûye çawa li serê wî xistine û bang li ambulansê hatiye kirin ku bibe sedema xwînrijandina hundirîn a di mejî de û li nexweşxaneyê miriye.

Xanima Mariam sal û nîvekê bi hêviya ku kurê xwe careke din bibîne jiya ye û bi hestên xwe yên ku kurê wê hîn sax e, şaş û manîpule bû, heta ku belgeya mirinê ji bo wî hat derxistin.

Diyar kir ku wê bi zêdetirî 50 jinên ku yek ji malbata xwe bi êşkenceyê winda kiriye re hevdiîtin kiriye û her yek ji wan çîroka wê heye û piştî ew reviya Lubnanê ji bo kurê xwe yê dereng “Eyham” û hemû ciwanên mexdûr ên Sûriyeyê dest bi rêwîtiya xwe kir.

Çalakiyên [Hefteya Binçavkirinê](#) Li bajarê El Bab ê Bakurê Sûriyeyê :

Komeleya Malbatên Qesrê di çarçoveya çalakiyên Hefteya Girtiyan de li bajarê El-Bab ê bakurê Sûriyeyê bi hevkarîya Foruma “Beyt El Kul” di 19’ê Çileyê 2024’an de çalakiyek li dar xist.

Di vê civînê de belgefilma bi navê (Şahîdê Bêdeng ji sûcên Esad re) hate pêşandan, ji bilî axaftina yek ji damezrînerên Komeleya Malbatên Qesrê ya ji bo danasîna Komeleyê û xebatên wê bi malbatên şehîdan û windakirina bi darê zorê.

Komeleya Malbatên Qesrê jî li bajarê Ezazê bi munasebeta 8 ‘ê Adarê Roja Jinan a Cîhanê çalakiya nobetê li dar xist û armanca çalakiya nobetê danasîna Komeleya Malbatên Qesrê û karîna jinên Sûriyeyê ya ji bo mafê xwe yê eşkerekirina çarenûsa windayan û hesabpîrsîna ji binpêkirinan bû Çalakiya nobetê ji aliyê Komeleya Malbatên Qesrê ve bi hevkarîya komek kesên hatin binçavkirin hat lidarxistin.

Di çarçoveya projeya “Piştigiriya ji bo Komeleyên Mexdûr” de ku ji aliyê Yekîtiya Ewropayê ve tê fînansekirin û di dema 55 [‘emîn rûniştina Konseya Mafên Mirovan](#). a Konseya Mafên Mirovan a 18’ê Adara 2024’an de Navenda Ragihandin û Azadiya Îfadeyê ya Sûriyeyê û nûnerên komeleyên mexdûran Însiyatîfa Taafî, Rêxistina Massar û Rêxistina Harednî bi nûnerên mîsyonên daîmî yên welatan û xebatkarên saziyên

navneteweyî û NY re gelek hevdîtin pêk anîn. Di van civînan de hat xwestin ku piştigirî bidin mexdûr û saxmanan û di 18 û 19’ê Adara 2024’an de di tûra du rojan a parêzvaniyê de çarenûsa windayan eşkere bikin.

Di çarçoveya projeya “Piştigirîdayîna Komeleyên Mexdûran” de ku ji aliyê Yekîtiya Ewropayê ve tê fînansekirin û di rûniştina 55. a Konseya Mafên Mirovan a 18’ê Adara 2024’an de Navenda Ragihandin û Azadiya Îfadeyê ya Sûriyeyê û nûnerên komeleyên mexdûran Însiyatîfa Taafî, Rêxistina Massar û Rêxistina Harednî bi nûnerên mîsyonên daîmî yên welatan û xebatkarên saziyên navneteweyî û NY re gelek hevdîtin pêk anîn. Di van civînan de hat xwestin ku piştigirî bidin mexdûr û saxmanan û di 18 û 19’ê Adara 2024’an de di tûra du rojan a parêzvaniyê de çarenûsa windayan eşkere bikin.

Paşê civînek bi endamên tîma damezrêner a Weqfa NY ya diyarkirina çarenûsa windayan li Sûriyê re hate lidarxistin û tê de behsa zehmetiyên ku li hemberî destpêka xebatên Weqfê û dîroka destpêkirina wê û rola qurbanîyan û malbatên wan û piştigiriya ku li bendê ne ji bo dabînkirina edalet û hesabxwestinê di rojê Weqfê de hate kirin.

Roja din çû Navenda Neteweyên Yekbûyî da ku [Danişîna Diyaloga Înteraktîf](#) a bi Komîsyona Lêpîrsîna Navneteweyî ya li ser Sûriyeyê (COI) bibe û nûnerê Însiyatîfa Rizgarkirinê bi devkî bang li hemû welatên endam kir ku piştigiriyê bidin saziya têkildarî diyarkirina çarenûsa windayan li Sûriyeyê da ku karibe karên xwe pêk bîne û hemû navendên binçavkirinê yên li Sûriyeyê bi dest bixe û tekez kir ku bidawîkirina bêcezahiştinê çareseriya bêçare ya çareseriya li Sûriyeyê ye.

Her wiha hevdîtinê bi ekîba Ofîsa Komîseriya Bilind a Mafên Mirovan re hate lidarxistin û tê de behsa vegera bi darê zorê ya penaberan ji welatên penaber bi taybet dewletên cîran ji bo Sûriyê hate kirin, û metirsiya rastîn ku ew li ser ewlehiya wan pêk tîne ji ber ku desthilata Sûriyê berdewam e di pêkanîna girtinên keyfî û windakirinên bi darê zorê de Di çarçoveyê de din de têkildarî saziya têkildarî diyarkirina çarenûsa windayên li Sûriyeyê, Li ser giringiya danûstandina bi welatên ku piştigirî dane biryara damezirandina Weqfê, domandina parêzvaniya xwe da ku karibe li hemberî zehmetiyên ku bi karê xwe re rû bi rû dimîne, were axaftin. Tûra alîgiriya bi civînekê bi Mîsyona Daîmî ya Yekîtiya Ewropayê ya Neteweyên Yekbûyî re bi dawî bû û li wir tekez kirin ku pêwîstiya destekdayîna qurbanîyan û pêkanîna mekanîzmeyên berpirsyarî û edaletê li Sûriyê û hewl didin çanda bêceziyê ku li xaka Sûriyê belav bûye bi dawî bikin da ku nebe rastiyeke li ser asta Erebi û navdewletî.

Înîsîyatîfa Taafî li Weqfa Windayan civîna hişyarkirinê li dar xist

Taafî di 10ê Adara 2024an de rûniştineke hişyarkirinê li ser saziya têkildarî diyarkirina **çarenûsa** windayên li Sûriyê li dar xist, ew rûniştin bi rêya Zoom bi amadebûna kesên ku ji binçavkirina keyfî xelas bûne, pêk hat û ji aliyê birêz Xelîl Hac Salih ve hat pêşkêşkirin. Li ser esasa damezirandina Weqfê li ser xebatên hevpar **ên** di navbera komeleyên qurbanîyan de li ser mijara windakirina bi darê zorê û binçavkirina keyfî û rola weqfê ya pêşerojê di lêgerîna kesên winda li Sûriyeyê û hevkarîya bi komeleyên mexdûran re hat vegotin. Her wiha rola wê dê belgekirin û derxistina belgeyên tunebûnê ji bo kesên winda yê li derveyî Sûriyeyê û her wiha destekdayîna ne madî wekî kampanyayên hişmendiyê û desteka psîkososyal Kesên sax man dê di karê Weqfê de xwedî roleke girîng bin, ji ber ku ew ê kursiyên di Lijneya **Şêwirmendiyê** de dagirin, ku ji sê kategoriyên rêxistinên civaka sîvîl pêk tê - komeleyên mexdûran - pisporên navneteweyî, û weqf dê di Nîsana 2024an de li Swîsreyê dest bi xebatên xwe bike. Kesên rizgarbûyî di rûniştinê de pirsan li ser **îhtîmala şopandina** operasyonên di navendên binçavkirina rêjîma Sûriyê de pirsîn.

Çalakiyên seferberiya raya giştî:

Malbatên azadiyê li pêşiya sefaretxaneyê Îmaratê ya Birîtanyayê kom bûn û daxwaza rawestandina normalîzekirina bi rêjîma Sûriyê re ku ji bînpêkirin û sûcên şer berpirsyar e û di nav de girtina bi hezaran û windabûna wan di girtîgehên de

Malbatên azadiyê her wiha bang li welatên beşdar kirin ku qebûl nakin bi rejîmeke ku çekên kîmyewî ji bo bombekirina gel û bajarên xwe bi kar anîye, gund û bajarên bombe bike, av û elektrîkê qut bike da ku wan bifetisîne û helwesteke elxaqî nişan bide ku mirovatîyê diparêze û normalbûnê red dike.

Li Sweîdayê di çarçoveya çalakiya Hefteya Girtiyên [Malbatên girtiyên bi hevkarîya hejmarek çalakvanan](#), herî dirêj li Qada El-Kerama ya bajarê Siweyda yê Sûriyeyê di 20 'ê Çileyê 2024'a de bilind kirin. Tablo bi dirêjahiya 300 metreyan dirêj dibe û wêneyên girtiyên ku di girtîgehên rejîmê

de bi darê zorê hatine windakirin û şehîdên ku di bin îşkenceyên li girtîgehan de jiyana xwe ji dest dane nîşan dide

Endamên Buroya Rêveber a Malbatên Heqîqet û Edaletê jî di çarçoveya projeya “Piştgiriya Komeleyên Mexdûran” de ku endamên Desteya Rêveber - Ehmed Hesûn, Xansa Yûnnesû - û Enes Dallo - heta niha beşdarî sê dewreyên ji bo edaleta demkî bûne, ji aliyê Navenda Ragihandin û Azadiya Ramanê ya Sûriyeyê ve hatine bicihkirin. Di nîqaşê de nûnerên kom û komeleyên hevkar ên projeyê bi hejmarek parêzvanên mafên mirovan ên Sûriyeyê re, her wiha pisporên hiqûqî û destûrî yên girêdayî mijara her rûniştinekê hatin cem hev.

Malbatên Heqîqet û Edaletê bi komîsyona navneteweyî ya li ser windayan re beşdarî rûniştinekê bûn û kaxiza bi sernavê “Ber bi peyman sêcên li dijî mirovahiyê û pêwendiya wan bi çarçoveya Sûriyeyê ve” nîqaş kirin. ê 06 'ê Adara 2024

Malbatên Heqîqet û Edaletê di 30'ê Çileyê 2024'a de bi Wezareta Karên Derve ya Swîsreyê re hevdîtin kirin û gelek mijarên têkildarî mekanîzmaya nû û parêzvaniya ji bo finansmana wê ya li Neteweyên Yekbûyî nîqaş kirin.

Beşdariyên li daxuyaniyên an jî belgeyên diyarkirina pozîsyonê :

t'azur û hevkarên wê di 17 'ê Mijdara 2023 ' an de Peymana Heqîqet û Edaletê derxistin [Daxuyaniya li ser biryara Dîwana Edaletê ya Navneteweyî ya li dijî Sûriyeyê ya ji bo pêşîgirtina li kiryarên îşkenceyê](#) belav kirin û tê de Koma Peyman biryara dadgehê ya daxwaza tedbîrên tedbîrê silav kir û rola ku ew dikarin wekî rêgîreke pêşîgirtinê bilîzin bi armanca parastina kesayetên ji îşkenceyê li girtîgeh û navendên girtinên Sûriyê Lê wê destnîşan kir ku em wek kesên rizgarbûyî û malbatên windayan li Sûriyê dibînin ku tedbîrên ku hatine dayîn di sivikkirina dijwariya bînpêkirinên hatine kirin de bes dibînin û bang li hemû dewletên endamên Neteweyên Yekbûyî kir ku bi berpirsyariyên xwe yên tam rabin da ku hikumeta Sûriyeyê li gorî rêbazên erkdariyê tev bigerin û pêkanîna wan bi lez misoger bikin

T'azur her wiha beşdarî amadekirin û weşandina beyannameyekê bû ku ji aliyê 158 rêxistinên Sûriyê ve di dawiyê Kanûna 2023'an de hatibû îmzekirin û tê de bang li Konseya Ewlehiyê ya Neteweyên Yekbûyî kir ku parastina sivîlan û debara wan bike û hedefgirtina bînesaziya krîtîk li bakurê rojhilatê Sûriyê ku ji bo zindîbûna şêniyan pêwîst e, rawestîne.

Malbatên Heqîqet û Edaletê di 18ê Kanûna 2023yan de bi Mekanîzmaya Navneteweyî, Bêalî û Serbixwe (IMIM) re Muayeneya Têgihîştinê (MoU) îmze kirin. MOU, ji Adara 2011'an û vir ve bi agahî û delîlên li ser sêcên şer û sêcê li dijî mirovahiyê yên li Sûriyeyê hatine kirin, bi rêya peydakirina agahî û delîlên berdest û gihastine destê IIIM'ê re, ji bo alîkariya lêpîrsîn û darizandina kesên ji sêcên herî giran berpirsyar in, weke ku ji aliyê hiqûqa navneteweyî ve hatiye dabeşkirin, alîkariyê dîke.

Her wiha Mekanîzme bi formeke ku malbatên heqîqet û edaletê li ser daxwaza wan ji qurbanîyên Qesrê belge kirine, hate parvekirin da ku di dosyaya ku li dijî rêjîma Sûriyeyê hatiye vekirin de radestî Dîwana Edaletê ya Navneteweyî were kirin.

binçavkirin û îşkenceyên keyfî weke polîtîkayêke sîstematîk li herêmên di bin kontrola Artêşa Neteweyî ya Sûriyeyê de ne:

T'azur berdewamkirina binçavkirina keyfî ji aliyê fraksiyonên Artêşa Niştimanî ya Sûriyê ve li herêmên Efrîn, Ras El-Eyn/ Serêkaniyê û Til Ebyad/ Girê Spî û komisyona sûcên şer ên îşkence û kiryarên hovane ku bandorên karesatê li ser qurbanîyan û malbatên wan dike belge kir

Li gorî belgeyên T'azurê di sala 2023'an de li herêmên Efrîn, Ras El-Eyn/Serêkaniyê û Til Ebyad/ Girê Spî

yên Bakurê Sûriyê ji aliyê hêzên Tirk û komên Artêşa Niştimanî ya Sûriyê ve herî kêm 431 kes hatin girtin û di heman demê de tenê 93 ji giştî nifûsê serbest hatin berdan, 338 kes hê jî girtî ne. Li gorî vê yekê, T'azur raporeke tematîkê ya bi sernavê «Bakurê Sûriyeyê : Binçavkirin û îşkenceyêke kêfî weke polîtîkayêke sîstematîk li herêmên di bin kontrola Artêşa Neteweyî ya Sûriyeyê de ye.»

Di çarçoveya lêkolînên zanistî de Teafî lêkolîneke dirêj bi sê zimanan (îngilîzî, erebî, kurdî) bi sernavê "[Lêkolînek li ser bînpêkirina mafên niştecihbûn, ax û milkên kesên ku li Sûriyê hatine girtin û bandora wê li ser têkiliyên civakî](#)"

Li ser bingeha pirsnameyan û anketeye ku di vê çarçoveyê de tecrubeyên xelasbûyî jî hene. Lêkolîn li ser Taafî 18 'ê Kanûna 2023'a hate weşandin.

Projeyên ji bo piştgirîdayîna sedema windayan - piştgiriya ji bo malbat û mexdûran:

Di 27ê Mijdara 2023an de Komeleya Malbatên Windayan a Qesrê ji bo koma 45 jinan a ji malbatên kesên bi zorê hatine windakirin û ji ber ku malbatek tune bû di jiyana xwe ya rojane de zehmetiyên zagonî dikişînin, dest bi [Rûniştinên Şewirmendiyê](#) kir.

Ev projeya ku 5 meh bûn, bi mebesta bilindkirina hişmendîya qanûnî û hêzdarkirina malbatên kesên bi zorê hatine windakirin û bi taybetî jin, ji bo xwe ji gef, destdirêjî, kedxwarî û nezanîna mafên xwe yê qanûnî biparêzin, hêsankariyê ji bo şîretên qanûnî û dadweriyê bikin.

Her wiha proje bi armanca xurtkirina kapasîteya van jinan e da ku çîrokên xwe vebêjin da ku rehendên zayendê yê rewşa Sûriyeyê û bandora windakirinên bi darê zorê û bînpêkirinên mafên mirovan li ser malbat û civakan were destnîşankirin.

Çend jin, bi beşdariya kesên girtî, beşdarî perwerdeya çîroknûsiyê bûn, ku di çaryeka dawî ya sala 2023an de bi koordîneya Free Me "Realism" bû û di encamê de pirtûka "Dema ku erd diheje", ku çîrok û serpêhatiyên komek jinan di erdheja 6ê Sibata 2023an de belge dike, û di pirtûkê de li ser hêz û şiyana çalakiya wan di sekine.

Wefaa Necîb di çîroka xwe ya bi navê “[Nargis](#)” de, ku wê di pirtûkê de bi cih kiriye wiha dibêje: “Ez ber bi odeya xwe ve meşiyam, ji bo tîrêja ronahiyê digeriyam û min dest bi bîra min kir dema ku neh sal berê di dema binçavkirina min de erd hejiya, mîna ku niha her tişt dibe, dengên girtiyan, girtiyan, bêhna mirinê, êş. Hemû tirs û xofa ku niha mirov pê re rû bi rû ye, dişibe tiştên ku ez û gelek girtiyên din jiyaye.”

Di hewlekê de ji bo famkirina hewcedarî û pêşneyên qurbaniyan, tevî IDP'yan, û penaberên bi darê zorê, û dabînkirina cîhek ji bo danûstendinê di navbera wan de, Komeleya Azûr ji bo Qurbaniyan, di Îlona 2023'an de, sê rûniştinên nîqaşê ku tê de 25 qurbanî, zindî û malbatên wan li Bakur û Bakurê Rojhilatê Sûriyê beşdar bûn, û lêkolînek amade kir ku 200 qurbanî, zindî, parêzvanên mafên mirovan û aktivîstên civaka sivîl hedef girtin.

Rûniştinên nîqaş û analîzên encamên anketa nêrînê bû sedema diyarkirina pêşeroj û pêwîstiyên cûda yên mexdûran û formulasyon û pêşxistina rojeva Foruma Salane ya Duyemîn a Qurbaniyan li Bakurê Sûriyeyê, bi armanca peydakirina platform û cihê qurbanî, zindî û malbatên wan ên li Bakur û Bakurê Rojhilatê Sûriyê, nûnertiya xwe bikin û doza mafên xwe bikin. her wiha koordînekirina di navbera xwe de da ku bighêjin armancên xwe Bi zimanên Erebi û Îngilîzî raporek bi sernavê

Di raporê de mijarên herî berbiçav ên qurbanî, koçber û jinên koçberbûyî li bakur-rojhilatê Sûriyê tîrêjî û belgeyên xwe ji beşdarbûna wan di foruma salane ya duyemîn de ku ji aliyê T'ezûr ve li bakurê rojhilatê Sûriyê tê lidarxistin, vedibêje û pêşniyar û çareseriyên wan ji nerîna wan vedibêje. Vîdeoyeke grafîk hate dîzaynkirin (bi erebî û îngilîzî) ya li ser rewşa mafên mirovan li Bakurê Sûriyeyê hate amadekirin û pêşkêşkirin.

Digel vîdeoyek ku kurteya ronahiyên forûmê kurt dîke (Di ziman de berdest [Erebî û Îngilîzî](#))

Malbatên Heqîqet û Edaletê 94 bûyerên windakirina bi darê zorê û du dozên kesên ku di mijdar û kanûna 2023'an de hatine berdan, li gorî formên ku rêxistinê bi çalakiyên xwe yên piştgiriya databasa xwe ji bo lêzêdekirina dozên nû û piştî jî bi mekanîzmeyên mafên mirovan ên navneteweyî re parve kirine belge kirin.

Malbatên Heqîqet û Edaletê di navbera Mijdara 2023 û Adara 2024 'a de bi rêya parêzerê xwe parêzer Ehmed Hesûn 31 şewirmendiyên hiqûqî pêşkêşî malbatên windayan ên li Tirkiyeyê dimînin kirin.

[Komeleya Malbatên](#) Qeyser di 1ê Sibata 2024an de bi endamtiya Tora Navneteweyî ya Mexdûr û Saxmanên Binpêkirinên Mafên Mirovan ên Giran (INNOVAS) hat qebûl kirin.

Kar:

Malbatên Heqîqet û Edaletê, di sala 2023'an de ji bo peydakirina derfetên kar ji malbatên windayan re bûn alîkar ku 9 ji wan di projeya bi desteka Euro-Med Monitor de ji bo destekkirina parêzvanên mafên mirovan bixebitin.

Hemû ekîba projeyê ji malbatên windayan pêk tê ku ji gerînendeyê projeyê heta gerînendeyê darayî, gerînendeyê buroya belgekirinê, koordînatorekê projeyê, sê noter û du perwerdekar pêk tê.

Li Cindirêsê ya Sûriyeyê xebatkarek, li Reyhanliyê 5 jê jin, li Îskenderûn û Reyhanliyê ji bilî perwerdekar û antrenatorekê 3 jin hene.

Projeyên piştgiriya psîkolojîk:

Malbatên Heqîqet û Edaletê, ji bo 6 jinên ji malbatên windayan ji aliyê şewirmendê psîkolojîk ve, bi rêya servîsa xeta germ an jî rûniştinên takekesî yên li navenda rêxistinê ya li Antakya/Tirkiyeyê, xizmeta PFA'yê dan.

Projeyên piştgiriya psîkolojîk:

Bîra Devkî:

Di hucreyê de rûdinên

Weqfa Taafî podcast amade kir ku nîqaşên rûniştinan di hucreya ferazî de vedihewîne, li ser **çîrokên** bîranînên kesên ku di zindanê de di derbarê tiştên ne asayî û tund **ên** jiyana ku di hundurê hucreyê de jiyane, û rêbazên ku ew li pey wan bûn tevî tarîtiya girtîgehan jî rastiya xwe diafirînin.

"Cell Sit" bi detayên jiyana civakî û siyasî ya li girtîgehê re eleqedar dibe, weke hewldana ji nû ve hilberîna xweya li hundir û derveyî dîwarên xwe

Beşa yekem di Kanûna 2023an de hates tomarkirin û di sibata 2024an de di medyaya civakî de hate weşandin.

Bûyera yekemîn, rûniştina diyalogê ya di navbera kesên di binçavan de li ser serpêhatiyên xwe yên li nava hucreyê û rêbazên berxwedana li dijî vîna girtî û hewldanên wan ên ji bo jiyane ye.

Ji bo guhdarîkirina beşa temam, ji kerema xwe lînk [li vir](#) ziyaret bikin.

Di beşa duyem de li dora civîna diyalogê ya bi kesên di derbarê nepenîtiya femînîst de di tevgera şoreşger a Sûriyê de û serpêhatiyên binçavkirina jinan de, di beşa sêyem de li ser xwendina têgehên zindanê û amûran bi nêrîneke pispor a derûnî re têkildar e.

Beşdariyên din:

Ji ber gelek pirsên gelek caran di derbarê sazûmana ku bi diyarkirina çarenûsa kesên windabûyî li Sûriyê, girîngiya malbatên ku di warê sazûmanê de zanyariyên guncaw werdigirin, erk û mandela wê û girîngiya rola ku qurbanî û malbat dikarin di biryardayîn û rêvekirina rêveçûna xebatên saziya nû de bilîzin.

T'azur pêwîstî bi amadekirina rastiyeke dît ku çarçoveya mijara windayan, windayan, wendayan û bi darê zorê li Sûriyê rêz dike û di derbarê saziya nû, erk û mesûliyetên wê, mekanîzmayên wê yên ragihandinê û girîngiya beşdarbûna çalak a qurbanî, zindî û malbatên windayan de agahiyan dide Di rojnameyê de tê armanckirin ku malbatên windayan û windayan bi zanebûneke têr der barê saziyê de peyda bikin û hêviyên wê birêve bibin û dengên wê zêde bikin ku derfetên bidestxistina pêşketina pêwîst di vê mijarê de zêde bike "[Enstîtuya Serbixwe ya Kesên Windabûyî li Sûriyê: Karên wê, Mercên Referansê û Rola Malbatên Qurbanîyan di Rêberiya Karên Xwe de.](#)" Her wiha 14 afîşên promosyonê yên bi zimanên Erebi û Îngilîzî hatin weşandin û bal kişandin ser ronîkirina rûpela rastiye.

Di navbera 10 'ê Sibatê û 15'ê Adara 2024'an de Me Azad 17 dewreyên avakirina zanebûnê ji malbatên windayan re li herêma Selqîn û Efrînê li dar xist û di nav de 246 kes wiha hatin belavkirin:

- * Li herêma Selqîn 9 rûniştin bi 142 kes, 10 mêr û 132 jin.
- * Li herêma Efrînê 8 dewreyên ku 104 kes, 30 mêr û 74 jin tevli bûne. Ev danîşîn wê heta dawiya sala 2024an, di çarçoveya projeya bi fînanseya DRL de, bi hevkarîya Rêxistina Efûyê berdewam bike.

Di navbera 25 Çile û 27 'ê Nîsanê de komeleyên malbatên mexdûr beşdarî komxebatên demkî yên li ser edaleta demkî ya li ser înternetê û li Parîsê bûn ku ji aliyê Navenda Ragihandin û Azadiya Ramanê ya Sûriyeyê û şewirmendê berê yê siyasî û destûrî yê Nûnerê Taybet ê Neteweyên Yekbûyî yê ji bo Sûriyeyê Omer Hammadî ve hate organîzekirin.

Armanca yekemîn a vê çalakiyê ew bû ku nêrîneke hevbeş ji bo dada veguhêz li Sûriyê di navbera komên mezin û cihêreng ên qurbanî û mayîn û malbatên wan de ava bikin. Di atolyeyan de mijara “vegotina” bînpêkirinên mafên mirovan ên mezin ji perspektîfên cuda hatin dest girtin û têgihiştineke hevpar li ser pirsgerêkên cuda yê li dora ihtîmala veguhastina netewî ya Sûriyeyê hat avakirin.

Di encama çalakiyê de kaxezeke siyasî ku tê de analîz, nêrîn û pêşniyarên komek rêxistinên sîvîl ên Sûriyeyî yê li ser mijara edaleta veguhêz nîşan dide.

Ev belge bi dayîna madî ya ji aliyê Yekîtiya Ewropayê ve hat amadekirin. Naveroka vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide vê belgeyê bi temamî berpirsiyariya Navenda Ragihandin û Azadiya Suriyê ye û bi tu awayî nayê hesabandin ku helwesta Yekîtiya Ewrûpa nîşan bide

المركز السوري للإعلام وحرية التعبير
Navenda Sûriyayî ya Ragihandinê û Azadiya Derbirinê
Syrian Center for Media and Freedom of Expression